

EU-projekt "DIVA" – Sanacija ilegalnih odlagališta otpada Naša iskustva u implementaciji projekta

Loris Mošnjica, dipl. ing. agr.

Grad Pula, Upravni odjel za prostorno uređenje, Forum 2, 52100 Pula

Ilegalna, divlja ili neuređena odlagališta su mjesta u okolišu koja nisu predviđena za odlaganje otpada, a na koja se otpad ipak odlaže. Ilegalnih odlagališta ima posvuda, njihov se broj stalno mijenja, pojedina se saniraju, ali se javljaju i nova. Zakonodavni okvir definira obveze nadležnih institucija i građana u postupanju s otpadom, no inspekcijski nadzor nije dovoljan, kazne nisu primjerene, a odgoj i obrazovanje nisu dostatni.

Postojanje ilegalnih odlagališta, ukazuje na nedovoljno razvijenu ekološku svijest ljudi i nedostatak infrastrukturnih objekata gospodarenja otpadom, ali i na iznimno veliku opasnost za okoliš – onečišćenju tla, voda, mora, te osobito podzemnih voda. Npr. gotovo 70 % površine Istre nalazi se na krškoj podlozi koja je vodopropusna i s niskim stupnjem samopročišćavanja i time iznimno osjetljiva na sve oblike onečišćenja. Ilegalna odlagališta su rane u prostoru, mogući su i izvori zaraza te "krivci" za mnogobrojne požare u ljetnim mjesecima.

Projektom EU-a „DIVA“, koji se realizira putem operativnog programa IPA, kroz program suradnje Hrvatske i Slovenije, sanirala se Labinska cesta - tranzitna makadamska cesta u sjevernom djelu grada Pule, gdje je velikim dijelom smještena industrijska zona. U istom području grada nalazi se kamenolom „Valmarin“, jedino službeno odlagalište građevinskog otpada na području Istarske županije. Međutim, mnoga vozila (teretna, osobna s prikolicama), koja krenu na odlagalište, svoj teret iskrcavaju ilegalno uz prometnicu. Iako se zona redovito sanirala, ilegalna odlagališta stalno su nastajala te je cijela trasa dobila ozračje odlagališta otpada. Istovremeno, navedeno područje, predstavlja jednu od većih zelenih zona. Labinska cesta okružena prirodom predstavlja i poveznicu s istaknutom oazom zelenila grada Pule, park – šumom Šijana.

Aktivnosti planirane projektom odabrane su upravo radi kvalitetne sanacije cijele zone: uklonjen je sav ilegalno odložen otpad, postavljene su nadzorne kamere, obavijesne table i table upozorenja o zabrani odlaganja otpada, formirana je nova biciklistička staza (route 312) koja je uključena u plan biciklističkih staza grada Pule, dijelovi uz cestu, na kojima je bilo moguće izvršiti sadnju, oplemenjeni su biljnim materijalom npr. lovor, brnista i stabla (ladonje, crnike, čempresi, cedrovi, judiči); na dijelovima gdje nije bila moguća sadnja zelenila, projektom je planirano postavljanje panel-bankina i unikatne urbane opreme – unikatno oblikovanih i oslikanih prepreka od prirodnih materijala; u obližnjoj osnovnoj školi, educirano je više od 200 djece o otpadu i njegovoj štetnosti; u široj zoni sanacije postavljeni su sportsko-rekreativni sadržaji, određeni nakon održanih radionica s lokalnim stanovništvom, te educirani djelatnici i nabavljen novi softver za izradu digitalizirane baze GIS.

Nakon provedenih svih planiranih aktivnosti, Labinska cesta je sanirana, duž trase se više ne odlaže nikakav otpad, cijela je zona poprimila sasvim drugo ozračje, posađeno zelenilo znatno je podiglo estetsku kvalitetu prostora, biciklističkom stazom koriste se rekreativci i sportaši, lokalno stanovništvo više koristi širu zonu u svakodnevnim aktivnostima, a troškovi sanacije usmjereni su na druga područja.

Interaktivna baza GIS omogućila je neposredno sudjelovanje građana u prijavi ilegalnih odlagališta, praćenje aktivnosti po prijavi, omogućena je kvalitetna analiza prostora, utvrđivanje „kritičnih točaka“, određivanje prioriteta i planiranje troškova, odnosno upotrebu svih podataka nužnih za kvalitetnu sanaciju prostora.